

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา

ปัญหาราคาผลผลิตทางการเกษตร เป็นปัญหาของชาติมานาน ซึ่งทางภาครัฐและเกษตรกรไม่สามารถแก้ไขการเพิ่มราคาผลผลิตได้ ทั้งที่ภาคเกษตรมีบทบาทสำคัญในการรองรับวิกฤตเศรษฐกิจตั้งแต่ปี 2540 เป็นต้นมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งนโยบายของรัฐบาล ที่ส่งเสริมและสนับสนุนพืช 12 ชนิด คือ ข้าว, อ้อย, มันสำปะหลัง, ยางพารา, กาแฟ, สับปะรด, ลำไย, ข้าวโพด, ถั่วเหลือง, ปาล์มน้ำมัน, ถั่วลิสงและกล้วยไม้ เป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญก็ตาม แต่ปรากฏว่าเกษตรกรยังทำขังจนลงมีหนี้สินเพิ่มขึ้นและสุดท้ายจะต้องเสียดินทำกินให้ขายทุนต่อไป เกษตรกรก็ต้องเปลี่ยนอาชีพจากการเป็นเกษตรกรเป็นอาชีพอื่นในที่สุด

พืชเศรษฐกิจของภาคเหนือ นอกจากจะมีข้าว และกระเทียม ยังมีไม้ผลอีกหลายชนิดรวมทั้งลำไย ซึ่งเป็นพืชอันดับต้น ๆ ของจังหวัดลำพูน เชียงใหม่ และจังหวัดใกล้เคียงที่มีความสำคัญมาก ทั้งในแง่ของเศรษฐกิจ ที่มีต่อเกษตรกรผู้ปลูกลำไย และอาจจะนับได้ว่าลำไยเป็นไม้ผลที่คนที่อยู่ในภาคเหนือ มีความภูมิใจ เป็นพืชที่เอกลักษณ์ ถึงแม้ว่าจะมีบางจังหวัดในภาคกลาง และอีสานที่สามารถผลิตลำไยได้บ้าง แต่ทางด้านปริมาณ ผลผลิต และคุณภาพ นับว่าจังหวัดลำพูนและเชียงใหม่ ยังมีความได้เปรียบอยู่มาก

แต่ราคาของลำไยสดจะไม่ใช่ที่พอใจของเกษตรกรนัก เพราะว่ามีผลผลิตจะออกมาพร้อมกันในเวลาเพียงแค่ 1 – 2 เดือนเท่านั้นคือในช่วงเดือน กรกฎาคม ถึงเดือนสิงหาคม รัฐบาลได้เล็งเห็นความสำคัญของปัญหาดังกล่าวจึงได้เริ่มมีการส่งเสริมการแปรรูปลำไยสดให้เป็นลำไยอบแห้ง เพื่อเพิ่มมูลค่า ของผลิตผลเกษตร ทำให้เกษตรกรมีทางเลือกในการจำหน่าย และสามารถแก้ไขปัญหาราคาลำไยตกต่ำได้ในระดับหนึ่ง และรัฐบาลยังสนับสนุนเกษตรกรผู้ปลูกลำไยโดยมีมาตรการต่างๆ เช่น โครงการช่วยเหลือเกษตรกร ที่สนับสนุนงบประมาณการแปรรูป ให้เกษตรกรผู้ปลูกลำไย จังหวัดลำพูนเป็นจำนวน 147 ล้านบาท และงบประมาณการกระจายสินค้าอีกจำนวน 112 ล้านบาท

จากการไม่แน่นอนของราคาผลผลิตทางการเกษตร ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้ประกอบการอาชีพเกษตรกรหมดจดมา ซึ่งรัฐบาลก็ไม่มีมาตรการที่แน่นอนในการช่วยเหลือให้ราคาสินค้าทางการเกษตรเพิ่มขึ้นได้อย่างไร

ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่า ควรจะทำการศึกษาหาข้อมูลและแนวทางการแก้ไขปัญหาราคาผลผลิตทางการเกษตร รวมทั้งติดตามการแทรกแซงราคาผลผลิตของรัฐบาลเพื่อสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรได้เพิ่มขึ้นอย่างเป็นธรรมต่อไป จึงมีความสนใจที่จะศึกษา ความคิดเห็นของเกษตรกรผู้ปลูกลำไย ที่

มีต่อมาตรการช่วยเหลือดังกล่าวว่ามีประโยชน์ต่อเกษตรกรมากน้อยเพียงใด และจะสามารถเป็น
 แนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างยั่งยืนหรือไม่ และเกษตรกรยอมรับแนวทางการแก้ไขปัญหามาของ
 รัฐบาลแบบนี้หรือไม่

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรผู้ปลูกลำไยต่อมาตรการการแก้ไขปัญหาลำไยสด
 ลำไยแปรรูป และระบบตลาดจากรัฐบาล
2. เพื่อศึกษาประโยชน์ ปัญหาอุปสรรค ของมาตรการการแก้ไขปัญหาลำไยเกี่ยวกับลำไยของรัฐบาล
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะจากการแก้ไขปัญหาลำไยเกี่ยวกับลำไยของรัฐบาล
4. เพื่อศึกษาการดำเนินการจากมาตรการการแก้ไขปัญหาลำไย

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

จากการศึกษาเรื่องนี้ จะทำให้ทราบความคิดเห็นของเกษตรกรผู้ปลูกลำไย ว่ามีประโยชน์
 และเกษตรกรมีการยอมรับ และเห็นความสำคัญ ของมาตรการอย่างไร เพื่อให้เป็นแนวทางในการ
 ปรับปรุงแก้ไขโครงการเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกรผู้ปลูกลำไยมากที่สุดในทุก
 การผลิตลำไยในปีถัดไป

นิยามศัพท์

1. มาตรการการแก้ไขปัญหาลำไย 2545 หมายถึง นโยบายของภาครัฐบาล ที่วางแผนไว้ใ
 การแก้ไขปัญหามลพิษลำไยล้นตลาด มี 10 โครงการ คือ

- 1.1 โครงการแปรรูปลำไย
- 1.2 โครงการรับจำนำลำไย
- 1.3 โครงการกระจายผลผลิตออกนอกพื้นที่
- 1.4 โครงการเงินกู้ให้ผู้ประกอบการเพื่อการส่งออกโดยธนาคารเพื่อการส่งออก EXIM BANK
- 1.5 โครงการจัดตั้งกองทุนเพื่อการวิจัยการแปรรูปลำไย
- 1.6 โครงการขอความร่วมมือให้ ปตท.จำหน่ายก๊าซราคาถูกลงเพื่ออบแห้งลำไย
- 1.7 โครงการจัดตั้งศูนย์แปรรูปและจัดตั้งตลาดกลาง และห้องเย็นประจำจังหวัดลำพูน
- 1.8 โครงการขึ้นทะเบียนเตาอบลำไย
- 1.9 โครงการลดค่ากระแสไฟฟ้าระหว่างกรอบลำไย

- 1.10 โครงการขอความสะดวกในการขนย้าย
2. เกษตรกรผู้ปลูกลำไย หมายถึง เกษตรกรผู้มีอาชีพปลูกลำไยเป็นอาชีพหลักใน จังหวัดลำพูน
3. ลำไยอบแห้ง หมายถึง ลำไยที่แปรรูปโดยการอบความร้อนอุณหภูมิ 80° เซลเซียส เป็นเวลา 48 -55 ชม
4. คชก. หมายถึง โครงการช่วยเหลือเกษตรกร
5. ใบประทวน หมายถึง เอกสารที่ทางราชการออกให้เพื่อแสดงว่าเกษตรกรได้จํานาลำไยอบแห้งกับหน่วยงานที่รับผิดชอบ(อดก. หรือ ออกส.)
6. ประชากร หมายถึง กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกลำไยจำนวน 152 คน
7. พื้นที่ หมายถึง พื้นที่ที่กลุ่มเกษตรกรสามารถปลูกลำไยและได้ผลผลิต
8. รายได้ หมายถึง ค่าตอบแทนจากการประกอบอาชีพ
9. รายได้จากผลผลิตลำไย หมายถึง ค่าตอบแทนจากผลผลิตลำไย จากพื้นที่ของเกษตรกร
10. Quality Control (Q C) หมายถึง คุณภาพของลำไยอบแห้งที่ได้มาตรฐาน

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรผู้ปลูกลำไยในจังหวัดลำพูน ผู้วิจัยได้เลือกพื้นที่ศึกษากับกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกลำไยในจังหวัดลำพูน โดยมี 7 อำเภอ 1 กิ่งอำเภอ ประกอบด้วย เกษตรกรผู้ปลูกลำไยตัวอย่างจำนวน 152 คน โดยศึกษาในบุคคลที่ประกอบอาชีพเกษตรกรที่ประกอบอาชีพการผลิตลำไยเป็นหลักเท่านั้นและมีพื้นที่ในการปลูกตั้งแต่ 3 ไร่ขึ้นไป จะไม่รวมถึง เกษตรกรที่ปลูกเพียงเล็กน้อยหรือที่ปลูกในบริเวณบ้านเพื่อบริโภคเอง